

Activistes per la independència

Què pensen i per què es mobilitzen

Estudi de cas de la Plataforma pel Dret de Decidir

VISTA PRÈVIA

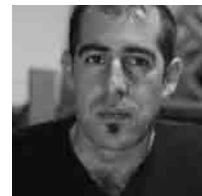
La majoria d'estudis demoscòpics coincideixen a assenyalar el creixement de l'independentisme sociològic. Ara bé, pocs dels treballs de què disposem intenten desxifrar els marcs interpretatius dels independentistes, un element clau que ens pot ajudar a comprendre millor la persistència i el creixement d'aquest moviment.

Introducció

Una senzilla anàlisi comparativa sobre l'evolució de l'independentisme als darrers 30 anys ens indica que ens trobem davant d'un moviment sociopolític a l'alça, com mostra el fet que la seva reivindicació principal, l'assoliment d'un estat propi, està assolint els nivells més alts de coneixement i reconeixement de la seva existència i viabilitat per part de la ciutadania. Però com s'explica aquest creixement? Ve motivat per factors estructurals derivats de la crisi dels estats nació en un context global? O més aviat per factors conjunturals provocats per una determinada evolució del catalanisme polític?

Més enllà de les teories explicatives de caràcter endogen o exogen, aquest article explora una via poc transitada en el camp de les ciències socials com és l'individualisme metodològic. Aquest article parteix de la hipòtesi que en el si de les democràcies pluralistes, les propostes d'acció col·lectiva que aconsegueixen un major èxit tenen a veure amb la coincidència entre els marcs cognitius dels que impulsen una determinada acció i la comunitat de referència a qui va dirigida.

Tot seguit presentem els resultats d'una enquesta realitzada a més de 1.500 adherits i simpatitzants de la Plataforma pel Dret de Decidir (PDD) realitzada amb els paràmetres de la teoria metodològica dels Marcs Interpretatius (*analysis frames*) aplicada al cas català.



Ricard Vilaregut
Investigador de l'Institut Govern i Polítiques Públiques (IGOP-UAB)
rvilaregut@uoc.edu

» Els valors i normes d'èxit tenen a veure amb la coincidència entre els marcs cognitius dels que impulsen una acció col·lectiva i la comunitat a qui va dirigida

Per què la Plataforma pel Dret de Decidir?

Els adherits a la PDD formen part d'un moviment sociopolític, l'independentisme/sobiranisme que a nivell normatiu s'ha d'analitzar com un subconjunt de l'espai del catalanisme/nacionalisme. Aquesta ubicació ve donada pel fet que mentre el catalanisme/nacionalisme té a veure amb un atribut relacionat amb la personalitat pròpia de Catalunya sense qüestionar necessàriament la seva pertinença a l'Estat espanyol, l'independentisme/sobiranisme bascula entre la defensa per part del sobiranisme de l'existència d'un demos propi i la reivindicació clara i diàfana de la construcció d'un estat propi per part de l'independentisme.¹ En altres paraules, mentre el catalanisme/nacionalisme es relaciona amb qüestions derivades d'una adscripció a la identitat catalana, l'independentisme/sobiranisme esdevé un projecte polític que defensa la necessitat de construir un estat propi i/o l'existència d'un poble sobirà que té el dret de decidir el seu futur.

Una definició més concreta d'aquest subconjunt, centrada sobretot en la reivindicació independentista, ens porta

davant d'un espai molt ampli i divers integrat per múltiples organitzacions polítiques, socials, econòmiques i culturals, que van des d'entitats ludicofestives a mitjans de comunicació i líders d'opinió —encarregats d'elaborar un relat favorable a la possibilitat de la independència— passant, òbviament, per l'acció dels propis partits polítics. A aquesta multiplicitat d'actors, cal afegir-hi una gran diversitat de formes d'acció col·lectiva i de símbols ètnico-històrics que contribueixen a accentuar la complexitat del moviment i sobretot, la competència entre entitats, associacions, plataformes i partits pel que fa al discurs, els mètodes i l'estratègia a seguir. Una competència entre actors que malgrat la sensació de fragmentació i inoperància probablement acabi per complementar-se.

Aquesta complexitat del moviment independentista és el que fa difícil poder realitzar una anàlisi en profunditat de les persones que el componen. Per tant, donada la impossibilitat de fer una investigació que abracci totes les parts d'aquest moviment com a conseqüència de la seva magnitud i heterogeneïtat, ens queda l'opció de realitzar un estudi de cas d'una mostra que creiem prou representativa. Així, en el cas de l'independentisme català, la PDD esdevé l'organització idònia per realitzar aquest exercici, pel fet que durant una

etapa va reunir les següents característiques:

- Es configura com una plataforma plural i transversal en la qual, en moments puntuals, s'apleguen diferents actors polítics, socials, econòmics i culturals —a part de persones a títol individual— que defineixen les diferents parts i sensibilitats del moviment independentista/sobiranista català.
- Sorgeix en un marc global on l'estat nació tradicional s'està posant en qüestió com a conseqüència del procés de globalització i de desenvolupament d'una governança a nivell supraestatal; i alhora, el seu naixement es produeix en una determinada conjuntura política en el país, marcada per la reforma de l'Estatut d'Autonomia. Aquest fet, ens pot permetre apuntar si el creixement de l'independentisme català es deu a factors de caràcter endogen o exogen.
- Té un perfil a mig camí entre una entitat i una federació i, alhora, esdevé un grup de pressió i un moviment social que actua en el marc de l'anomenada societat civil, mantenint unes relacions de cooperació i/o conflicte —depenent del cas i el moment— amb els actors polítics tradicionals —especialment els partits amb representació parlamentària.

¹ Per més detalls, cal veure la conferència del politòleg Jaume López a Òmnium Cultural el 2 d'abril de 2009. LÓPEZ, *Dret de decidir, autodeterminació, sobiranisme... Sinònims, neologismes o màrqueting?*

La majoria d'adherits a la PDD es defineixen com a independentistes i d'esquerres, alhora que justifiquen el seu suport a un estat propi en el fet que Catalunya és una nació



La PDD neix el 2005, en plena reforma de l'Estatut, com a reacció de persones i entitats de la societat civil preocupades per l'evolució d'un debat estatutari que ja llavors es preveia que no satisfaria les expectatives que s'hi havien dipositat. Si bé en un primer moment va esdevenir una plataforma de caràcter reactiu, a partir de l'èxit de la convocatòria de la manifestació del 18 febrer de 2006 va esdevenir un grup de pressió, estructurant-se orgànicament i treballant activament per la socialització del dret de decidir. L'encara més massiva manifestació de l'1 de desembre de 2007, ben aprofitada per la PDD per vincular la manca d'inversions en infraestructures amb el dret de decidir, la va convertir en un actor de primer ordre en l'agenda política i social de l'espai independentista a Catalunya.

Però l'èxit social i mediàtic que va viure, aviat va derivar en un important conflicte intern. En el rerefons d'aquestes tensions probablement hi hagué una suma de factors que reproduïen aquesta competència entre actors del propi moviment independentista:

- Xoc entre els dos grans plantejaments estratègics de l'espai de l'independentisme i el sobiranisme: Vèncer per convèncer o convèncer per vèncer.

- Un context polític marcat per l'enfrontament entre els partits que competeixen per ser la referència electoral d'aquest espai.
- Les difícils qüestions personals entre els dirigents de la PDD —extrapolables a tot l'espai independentista— i que finalment van ser determinants, no tant per l'origen del conflicte, sinó per la no-resolució d'aquest.

Per tots aquests motius, la PDD esdevé una entitat idònia per aproximar-nos a l'anàlisi dels marcs interpretatius dels independentistes, ja que aglutina en un sol àmbit la majoria de característiques que defineixen el propi moviment independentista.

Metodologia

Com comentàvem inicialment, aquesta recerca ha estat dissenyada en base a la proposta metodològica dels marcs interpretatius. L'anàlisi de marcs interpretatius té el seu origen en els anàlisis metadiscursius de Gregory Bateson (1904-1980)² i Erving Goffman (1922-1982)³ com a mètode d'interpretació

que permet identificar discursos confrontats entre actors diferents. Ras i curt, l'anàlisi de marcs permet desvetllar els esquemes d'interpretació que organitzen la realitat i classifiquen els esdeveniments que en fan, en aquest cas, els participants en alguna activitat de la PDD. I per bé que últimament aquesta metodologia s'ha utilitzat en l'àmbit de l'avaluació de polítiques públiques, on ha tingut la major repercussió ha estat en els estudis sobre moviments socials per tal de superar les teories de la identitat i la mobilització de recursos.

Per realitzar el nostre estudi, hem seguit la teoria metodològica de l'anàlisi de marcs, especialment a través de David A. Snow i els col·laboradors⁴ per aconseguir dades sobre dos grans temes que subjectivament creiem que són d'especial rellevància per a la PDD i per al conjunt del moviment independentista:

- Primer bloc: dades relatives a la definició conceptual dels motius que porten a l'enquestat a declarar-se independentista i, alhora, a les motivacions per prendre part en l'acció col·lectiva d'un moviment. Per elaborar aquest primer bloc, hem

² BATESON, *Steps to an ecology of the Mind*.

³ GOFFMAN, *Frame analysis: An essay on the organization of experience*.

⁴ SNOW, «Frame Alignment Processes, Mobilization, and Movement Participation».

» Les persones que s'identifiquen amb el terme catalanisme pràcticament doblen les que se senten identificades amb el concepte nacionalisme

preguntat als membres de la PDD sobre com defineixen la seva identitat política des del punt de vista nacional —independentista, sobiranista, catalanista, nacionalista i federalista—; sobre la seva ubicació en l'àmbit socioeconòmic —esquerra, centre esquerra, centre, centre dreta i dreta—; sobre el concepte polític que defineix millor la seva opció política —independència, sobirania, dret a l'autodeterminació, dret de decidir i separatisme—; sobre el debat sobre la prioritització de l'anomenat eix social o nacional en l'estratègia política —priorització de l'eix nacional, social, ambdós, ni l'un ni l'altre i no s'entén l'un sense l'altre—; i finalment, sobre els motius que justifiquen la necessitat de construir un estat propi —perquè som una nació i tenim dret a tenir un estat, per poder defensar amb garanties la llengua i la cultura catalana, perquè econòmicament viuríem millor, per contribuir a la construcció d'Europa i per afrontar millor els reptes de la globalització.

— Segon bloc: dades referents al diagnòstic que els enquestats fan de la situació actual i sobre les preferències en les estratègies que ha de seguir el moviment per assolir els seus objectius. Aquestes dades es recullen a través de preguntes

relacionades amb el diagnòstic de les relacions entre Catalunya i Espanya —si la relació és de conflicte, submissió, relació difícil, d'indiferència o de construcció d'un projecte comú—; l'anàlisi de la situació actual de l'independentisme —manca d'un full de ruta de les opcions independentistes/sobiranistes, supeditació agreujant envers les estructures politicoadministratives espanyoles, de construcció nacional lenta però constant o estem millor que mai—; el pronòstic sobre la possibilitat d'assolir la independència en els propers deu anys —és impossible, és possible, depèn de nosaltres o dependrà del context (crisi econòmica...)—; sobre l'estratègia a seguir —aconseguir el màxim de competències, fent pedagogia a l'Estat espanyol, amb una declaració unilateral d'independència, intensificar el treball intern per conscienciar a la població i cercant la complicitat amb les instàncies internacionals—; els principals problemes amb què xoca l'independentisme —l'oposició de l'Estat espanyol, la manca de suport dels sectors més influents (elits polítiques i econòmiques), la dificultat de construir una majoria social suficient, la manca d'unió dels partits catalans i la manca d'un full de ruta compartit entre la societat civil i els partits polítics—; i

sobre la relació entre els partits polítics i les entitats independentistes i sobiranistes —mala, bona, de competència, de col·laboració puntual o de complementarietat.

Les enquestes s'han fet a partir d'un qüestionari *online*, enviat entre el juny i el setembre de 2009 a 20.000 persones que han participat en alguna campanya, acte, manifestació o assemblea de la PDD. Així, el públic receptor estava format per un conjunt d'adherits i activistes amb diferents graus d'implicació a l'organització. El resultat de l'enquesta va ser molt satisfactori, ja que un cop finalitzat el procés es va aconseguir recollir l'opinió de més de 1.500 persones.

En ser una enquesta electrònica enviada mitjançant un mètode de dispersió, cal tenir en compte que a priori no es van poder determinar criteris de selecció a nivell territorial, de gènere i d'edat, sinó que aquests es van establir a posteriori un cop rebuda la informació sociodemogràfica a través de les enquestes. I al marge del caràcter subjectiu de les preguntes triades per l'investigador, que en condiciona les respostes, cal tenir en compte que la metodologia utilitzada ens genera un biaix que cal tenir present alhora d'interpretar les dades, ja que només l'han pogut respondre les persones alfabetitzades tecnològicament.

El dret a l'autodeterminació i el dret de decidir reben un suport notable molt similar, fet que ens indueix a pensar que probablement els interpreten com a sinònims



Finalment, cal destacar que, per accentuar la riquesa de les dades, les diferents preguntes del qüestionari són multiresposta, ja que la immensa majoria de conceptes que hi apareixen no són excloents. Aquest fet ens porta a presentar les dades en valors absoluts per tal de facilitar la lectura dels resultats.

Anàlisi dels resultats

Preferències ideològiques dels adherits a la PDD

Com comentàvem anteriorment, un primer bloc de dades va encaminat a desxifrar els plantejaments ideològics dels adherits a la PDD així com les motivacions que tenen per prendre part d'un moviment com aquesta plataforma. D'aquesta manera, a partir d'aquest bloc podem apuntar el perfil del pensament sociopolític bàsic de les persones adherides a la PDD.

El primer que podem observar a partir de la gràfica 1 és que la immensa majoria d'adherits a la PDD es defineixen com a independentistes, una postura que pràcticament triplica les persones que se senten molt més còmodes emprant el terme sobiranisme com a definició. A més, aquest terme és el que ha obtingut un volum de respostes més nombrós en relació a la resta d'opcions

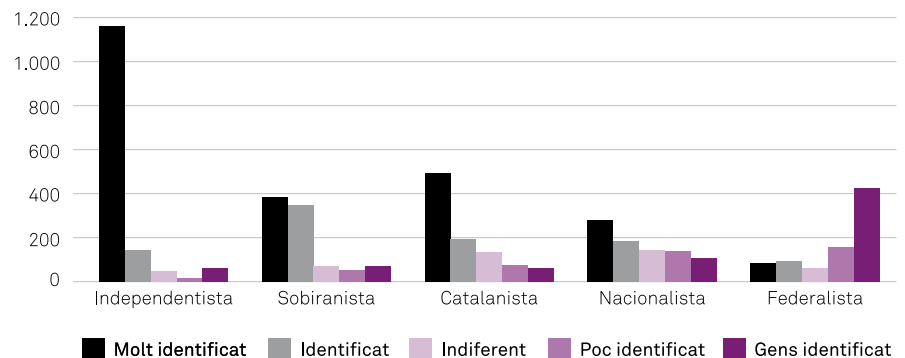
que permetia la pregunta. Aquest fet és bastant notori, ja que significa que bona part dels enquestats s'han definit únicament com a independentistes malgrat poder optar al mateix temps per altres definicions no excloents com catalanisme i nacionalisme. Així mateix, cal tenir en compte que la definició d'independentistes genera molt poc rebuig, ja que només una minoria opta per les opcions de resposta de la indiferència

o la poca o la nul·la identificació amb aquest concepte.

D'altra banda, les dades de la gràfica 1 també ens permeten observar com les persones que s'identifiquen amb el concepte catalanisme pràcticament doblen les que se senten identificades amb el concepte nacionalisme. En aquest darrer cas, el nacionalisme, també cal fer esment que és un concepte que genera certa indiferència ja

Gràfica 01

Definició de la identitat política dels adherits a la PDD des del punt de vista nacional

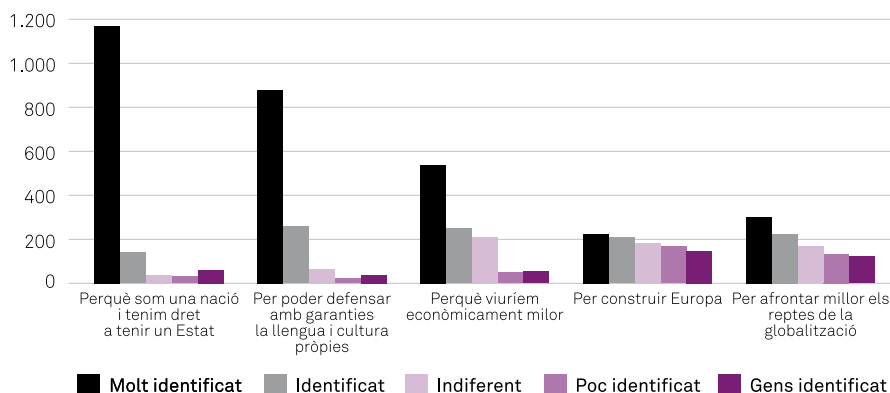


Font: Elaboració pròpia

» Es parteix d'un diagnòstic basat en la supeditació a un règim estatal, centralista i limitador de l'autogovern de Catalunya

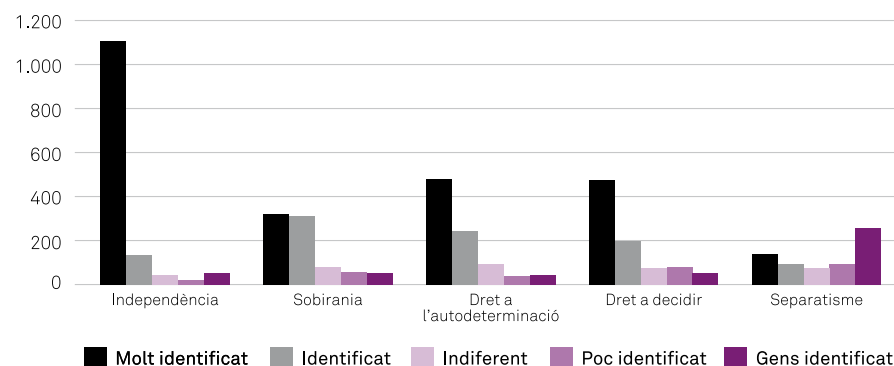
Gràfica 02

Motius que al·leguen els adherits a la PDD per justificar la seva posició independentista



Gràfica 03

Concepte polític que millor defineix l'opció política dels adherits a la PDD



Font: Elaboració pròpia

que les persones que consideren que els defineix poc o gens superen les 250, mentre que les que l'adopten amb normalitat sumen 465.

Finalment, cal destacar que el concepte que genera una menor adscripció és el federalisme, el qual, entre els que mostren una nul·la i poca identificació gairebé arriben a les 600 persones d'un total de 841 respostes.

En un altre ordre de conceptes, la majoria d'adherits a la PDD manifesten, de forma majoritària, que es consideren independentistes perquè creuen que som una nació, fet que se'n deriva el dret a tenir un estat —veure gràfica 2—. Aquest sentiment majoritari és seguit pels que relacionen el seu independentisme a la necessitat de defensar la llengua i cultura catalana i a major distància pels que al·leguen motivacions econòmiques.

En canvi, cal posar de relleu que aquelles respostes vinculades en la governança multinivell —participar en la construcció d'Europa i afrontar millor els reptes de la globalització—, són les opcions que reben menys adeptes. De fet, mentre en el camp de la globalització les respostes que manifesten aquesta identificació són majoritàries —malgrat no assolir una diferència tant marcada com en d'altres qüestions—, en el cas de la construcció europea podríem parlar d'empat tècnic entre els

El marc cognitiu dels adherits a la PDD es divideix entre els optimistes i els pessimistes en relació a la viabilitat de la independència en els propers deu anys



que s'identifiquen amb aquesta opció i els que s'hi senten poc o gens identificats. D'aquesta manera, podem apuntar que el creixement de l'independentisme es deu més a factors endògens que no pas al context internacional.

Respecte al concepte que millor defineix l'opció política pel que fa al projecte nacional dels adherits a la PDD —veure gràfica 3—, el primer que crida l'atenció és que el terme que aglutina més adeptes de forma clarament majoritària és la independència, recollint gairebé 1.100 persones que s'hi senten molt identificats. Aquest fet és congruent amb la gràfica 1, a través de la qual hem copsat com la immensa majoria dels entrevistats és defineixen com a independentistes.

D'altra banda, la mateixa gràfica ens mostra com els conceptes de dret a l'autodeterminació i el dret de decidir també reben un suport notable. Alhora, les respostes que obtenen aquest dos conceptes són molt similars, fet que ens indueix a pensar que probablement els adherits a la PDD els interpreten com a sinònims. Aquests dos conceptes són seguits de prop pel terme sobiranisme. Finalment, el concepte que genera més rebuig —i que de fet esdevé l'únic que obté més mostres contràries que no pas favorables— és el separatisme, un terme històric que amb el pas del temps ha quedat fora d'ús.

En relació al posicionament dels adherits i participants a la PDD en l'eix esquerra-dreta —veure gràfica 4—, el primer que cal constatar és que la immensa majoria dels enquestats es posicionen a un àmbit clarament a l'esquerra, seguit a distància pels que s'ubiquen al centre esquerra. Aquestes dues postures són les que generen menys rebuig entre els enquestats de la PDD, alhora que les posicions de dreta i centre dreta són les que en generen més, a part de ser les que recullen menys persones que s'hi identifiquen.

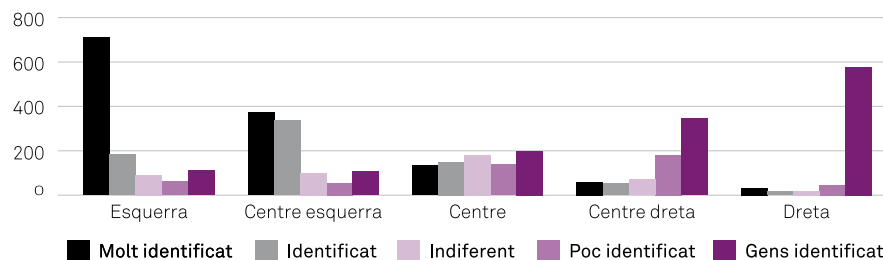
Pel que fa a la posició del centre ideològic, cal destacar que es configura un tercer espai entre les persones que es defineixen d'esquerra i les de dreta, el qual, malgrat superar clarament les po-

sicions més conservadores, ocupa una posició minoritària respecte als adherits a la PDD que se situen en posicions progressistes. Així mateix, cal posar de manifest l'equilibri entre les diferents alternatives de resposta sobre la identificació amb el centre polític, ja que si bé les persones que s'hi senten poc o gens identificades són majoria en aquest àmbit, les persones que l'utilitzen per definir la seva postura ideològica els segueixen de prop.

Pel que fa al debat sobre quin ha de ser l'eix sociopolític prioritari a nivell estratègic —el social o el nacional—, ens trobem davant d'una forta polarització. En aquest sentit, tant els partidaris de prioritzar l'eix nacional com els que creuen que aquest ha d'avançar en paral·lel a l'eix social assoleixen uns resultats

Gràfica 04

Definició de la posició en l'eix esquerra-dreta dels adherits a la PDD

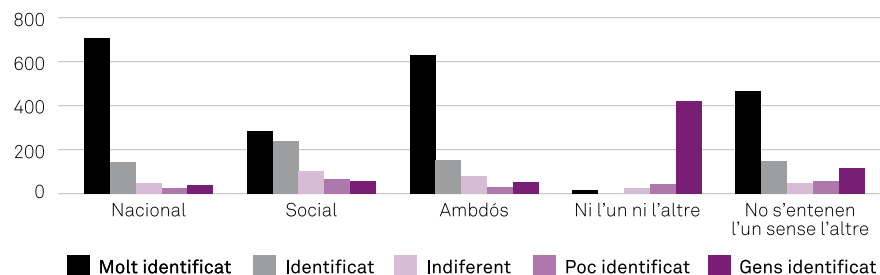


Font: Elaboració pròpia

» Els partidaris de prioritzar l'eix nacional i els que creuen que aquest ha d'avançar en paral·lel a l'eix social assoleixen uns resultats molt similars

Gràfica 05

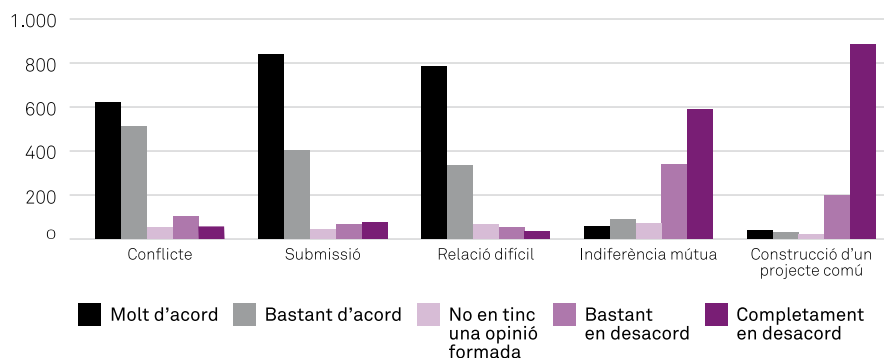
Posició dels adherits a la PDD
en relació a l'eix de divisió nacional i/o social prioritari



Font: Elaboració pròpia

Gràfica 06

Diagnosi de les relacions Catalunya-Espanya dels adherits a la PDD



Font: Elaboració pròpia

molt similars —veure gràfica 5—, fet que reflecteix el mateix debat estratègic que es genera en l'àmbit purament polític. Així mateix, cal tenir en compte que el nombre d'adherits a la PDD que consideren que no s'entén l'eix nacional sense el social també és notable, malgrat que cal tenir en compte que bona part dels que opten per aquesta opció també hauran respost positivament sobre la prioritització d'ambdós eixos.

Percepció de la situació de l'independentisme dels adherits a la PDD

Com comentàvem anteriorment, el segon bloc de preguntes va encaminat a intentar desxifrar les percepcions dels adherits a la PDD sobre la situació que travessa l'independentisme. En aquest sentit, la gràfica 6 ens mostra com no hi ha sorpreses destacables sobre el diagnòstic de les relacions Catalunya - Espanya. Així, els adherits a la PDD creuen majoritàriament que ens trobem en una situació de submissió, de conflicte i de relació difícil, alhora que rebutgen la lectura que defensa la indiferència mútua i sobretot la construcció d'un projecte comú.

En canvi, el consens que es mostra sobre el diagnòstic de les relacions Catalunya - Espanya no es reproduïx en les percepcions dels adherits a la PDD sobre la viabilitat de la independència

La majoria advoca per l'estratègia de la majoria social, però els que opten per una declaració unilateral d'independència també recullen un suport important



en els proper deu anys. Així, malgrat que la gràfica 7 mostra com les persones que creuen que és possible construir un estat propi a curt termini són majoria —736 persones que és possible o bastant possible—, hi ha un nombre important d'enquestats que no creuen en aquesta possibilitat. D'aquesta manera, 535 dels adherits a la PDD creuen que en els propers anys serà impossible o bastant improbable construir un estat propi.

Ara bé, malgrat aquesta notable divisió entre optimistes i pessimistes, la mateixa gràfica ens mostra com els adherits a la PDD sí que són capaços de bastir un important consens sobre el fet que assolir la independència en els propers deu anys depèn bàsicament dels propis independentistes. Aquesta dada entronca amb el plantejament estratègic majoritari dels adherits a la PDD. En aquest sentit, la gràfica 8 ens mostra clarament com la immensa majoria advoca per l'estratègia de la construcció d'una majoria social favorable a la independència, ja que la majoria dels enquestats manifesten que la millor manera d'assolir el seu objectiu és intensificant el treball en el si del país per conscienciar la població de la necessitat de dotar-se d'un estat propi. Com a complement a aquesta estratègia majoritària, els adherits a la PDD també manifesten un important acord envers

la necessitat de cercar complicitats de les instàncies internacionals.

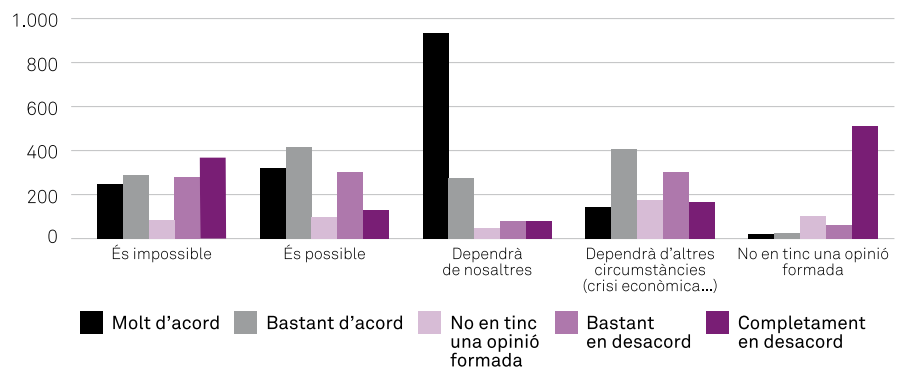
D'altra banda, la mateixa gràfica 8 també ens mostra que els partidaris d'una declaració unilateral d'independència recullen un suport important, malgrat restar a una distància notable dels que advoquen per la construcció d'una majoria social. L'alternativa d'assumir el màxim nombre de competències recull un nombre molt inferior de posicionaments positius, mentre que la necessitat de fer pedagogia a l'Estat espanyol es descarta unànimement com a estratègia vàlida pels adherits a la PDD

en ser l'única opció on les respostes de desacord superen les positives.

En una altra qüestió, preguntats sobre els principals problemes relacionats amb el progrés de l'independentisme, els adherits a la PDD manifesten majoritàriament que els principals esculls del moviment són la manca d'unió dels partits polítics catalans, de suport dels sectors influents del país —elits polítiques i econòmiques— i d'un full de ruta compartit entre societat civil i les formacions polítiques —veure gràfica 9. Aquestes tres opcions encapçal·len el rànquing d'handicaps identificats

Gràfica 07

Pronòstic dels adherits a la PDD sobre les possibilitats de construir un estat propi en els propers 10 anys



Font: Elaboració pròpia

» Malgrat el consens en el diagnòstic, no existeix un punt de trobada sobre si la relació entre partits i entitats ha de ser de complementarietat o de competència

pels enquestats com a principals frens de l'independentisme, seguit a molt poca distància per les persones que veuen un escull en les dificultats de construir una majoria social favorable a la independència i en darrer terme la pròpia oposició de l'Estat espanyol.

Finalment, preguntats sobre com veuen les relacions entre els partits polítics i les entitats independentistes —veure gràfica 10—, la majoria dels enquestats creuen que aquestes no són bones. Però malgrat això, la immensa majoria dels adherits a la PDD defineixen la relació com de col·laboració

puntual. Així mateix, les alternatives de la competència i la complementarietat també obtenen un nivell de respostes notable, fet que posa de manifest que no hi ha consens sobre com han d'interactuar entre si els diferents actors independentistes.

Principals conclusions

Començàvem l'article explicant com, al marge dels factors derivats de l'estructura del sistema polític i la pròpia conjuntura del país, existeixen altres

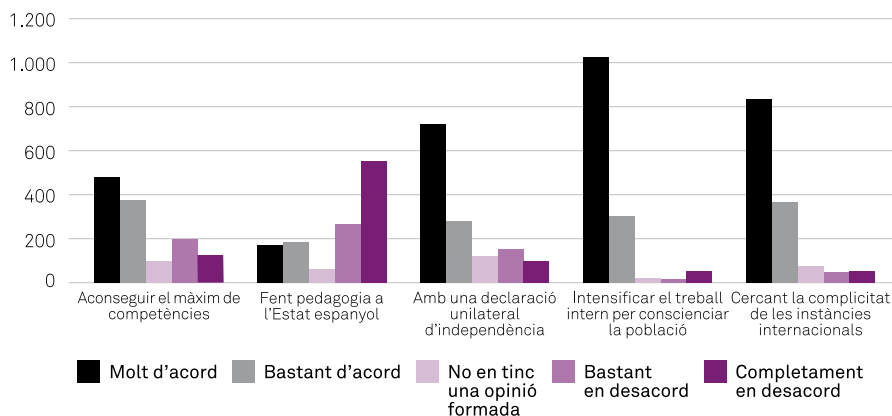
elements fonamentals a l'hora d'explicar els canvis en els valors polítics de la ciutadania i en la introducció de noves temàtiques en el si del debat polític quotidià. En aquest sentit, segons el nostre parer, el compromís i l'activisme d'un conjunt d'individus agrupats sota la forma d'entitat, plataforma, moviment social o partit polític impulsen aquests canvis de mentalitat i referents. D'aquesta manera, al marge dels seus recursos disponibles —humans, econòmics, materials, comunicatius...— serà la coincidència en la interpretació de la realitat dels activistes i militants el que finalment provocarà els canvis a través de diverses formes de participació política —institucional, social...

A partir d'aquest plantejament, prenen força rellevància un perfil de les persones adherides a la PDD marcat per:

- La majoria d'adherits a la PDD es defineixen com a independentistes i d'esquerres, alhora que justifiquen el seu suport a un estat propi en el fet que Catalunya sigui una nació. Per tant, ens trobem davant d'uns paràmetres cognitius clarament situats en una posició favorable a la possibilitat de construcció d'un estat propi.
- L'origen del creixement de l'independentisme l'hem de buscar en factors endògens. Només una minoria justifica el seu independentisme em-

Gràfica 08

Posició estratègica dels adherits a la PDD



Font: Elaboració pròpia

En el si de la PDD existeix un marc interpretatiu consensuat sobretot en aspectes conceptuals, d'adscripció ideològica i de diagnòstic

parant-se en la necessitat de poder participar en primera persona en la governança multinivell derivada del procés de la globalització. Així, es parteix d'un diagnòstic basat en la supeditació a un règim estatal, centralista i limitador de l'autogovern de Catalunya, que porta a la necessitat d'implicar-se personalment i col·lectivament per tal de superar aquest marc jurídic.

- c) En el si de la PDD es reproduceix el doble debat creuat sobre quina estratègia ha de seguir l'independentisme: per un cantó, la prioritització de l'eix nacional per damunt del social o l'assumpció que ambdós són indissociables; i per l'altre, sobre si s'ha de proclamar unilateralment la independència o si prèviament cal treballar per construir una majoria social que li doni suport.
- d) El marc cognitiu dels adherits a la PDD també es divideix entre els optimistes i els pessimistes en relació a la viabilitat de la independència en els propers deu anys. Malgrat això, la majoria coincideix que l'èxit depèn del propi moviment independentista, de les seves capacitat i grau d'implicació tant personal com col·lectiu. I malgrat que hi ha acord en la identificació dels esculls que dificulten el progrés de l'independentisme, es percep un escenari de desconfiança

envers el sistema de partits tradicionals fruit de la seva desunió i de la manca d'un full de ruta compartit amb la pròpia societat civil. En aquest punt, malgrat el consens en el diagnòstic, no existeix un punt de trobada sobre com ha de ser la relació entre partits i entitats de la societat civil.

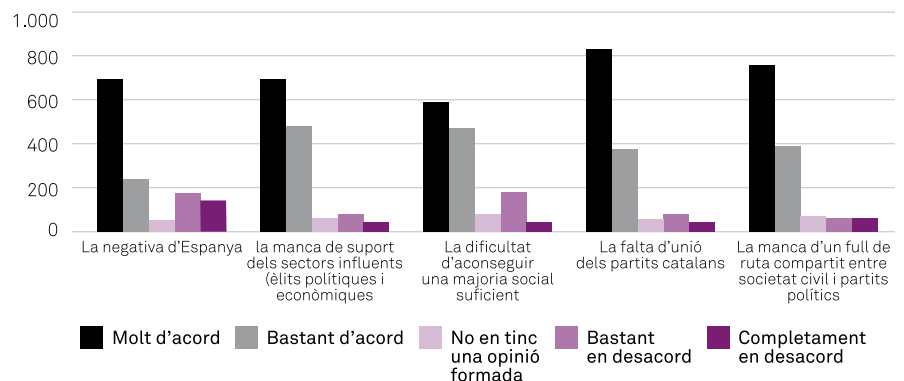
Partint d'aquestes dades, podem concloure que en el si de la PDD existeix un marc interpretatiu consensuat sobretot en aspectes conceptuals, d'adscripció

ideològica i de diagnòstic, que n'explica la seva capacitat de mobilització demostrada en el bienni 2006-2008. Però alhora, malgrat aquesta coincidència interpretativa de la realitat, hi ha elements de dissonància, sobretot des del punt de vista estratègic i d'acció conjunta amb altres agents de l'independentisme, que no l'han permès continuar tenint el paper rellevant que va assolir anys enrere.

Es pot fer una translació actual d'aquestes dades al conjunt del mo-

Gràfica 09

Percepció dels adherits a la PDD dels principals problemes relacionats amb el progrés de l'independentisme



Font: Elaboració pròpia

>> Hi ha elements de dissonància des del punt de vista estratègic i d'acció conjunta amb altres agents independentistes, restant-li capacitat d'influència

viment independentista-sobiranista? En aquest sentit, l'actualitat, marcada per una manifestació massiva contra la restrictiva sentència del Tribunal Constitucional sobre un Estatut aprovat en referèndum, és el principal avalador de la vigència d'aquest estudi de cas. De fet, la hipòtesi de l'existència d'un *frame* compartit entre organitzadors

d'una acció col·lectiva i la comunitat a qui va dirigida l'acció com a factor explicatiu de l'èxit mobilitzador, es podria complementar amb la d'un *master frame* cada vegada més present en la societat catalana, com és la consciència de la caducitat del model relacional entre Catalunya i Espanya d'ençà de la transició. ◀

MÉS INFORMACIÓ

BATESON, Gregory. *Steps to an ecology of the Mind*. Nova York: Ballantine, 1972.

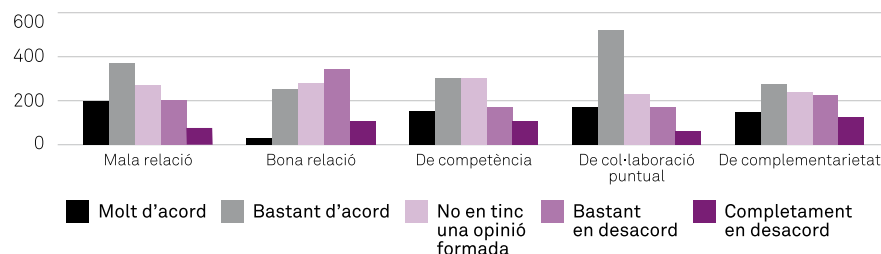
GOFFMAN, Erving. *Frame analysis: An essay on the organization of experience*. Nova York: Harper & Row, 1974.

LÓPEZ, Jaume. *Dret de decidir, autodeterminació, sobiranisme... Sinònims, neologismes o màrqueting?* [en línia]. Barcelona: Tribuna Catalana, 2009 [Consulta: 5 de juny de 2010]. Disponible a <<http://www.tribuna.cat/seccions/documents?func=fileinfo&id=65>>.

SNOW, David A. (et al...). «Frame Alignment Processes, Micromobilization, and Movement Participation». *American Sociological Review*, 1981, núm. 51, p. 464-481.

Gràfica 10

Percepció de les relacions entre partits polítics i entitats independentistes dels adherits a la PDD



Font: Elaboració pròpia